

Het is belangrijk voor de natuur dat er veel verschillende planten- en diersoorten zijn. Sommige soorten zijn kwetsbaar, zoals vleermuizen en mussen. Een goede natuurbescherming is belangrijk. Wanneer het met de natuur goed gaat, is er ook meer ruimte voor economische en andere maatschappelijke activiteiten.

Sinds 1 januari 2017 is er de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vervangt drie oude wetten: de Natuurbeschermingswet (NB-wet), de Boswet en de Flora- en Faunawet (FFW). De provincies bepalen voor hun gebied wat wel en niet mag in de natuur. Zij zorgen ook voor de vergunningen en ontheffingen. De Rijksoverheid blijft verantwoordelijk voor het beleid van grote wateren en internationaal beleid. Er kunnen dus regionaal grote verschillen zijn.

Gebiedbescherming

Planten en dieren laten zich niet tegenhouden door landsgrenzen. Natura2000 richt zich daarom op het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden in heel Europa. Natura2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Volgens deze Europese richtlijnen moeten lidstaten specifieke diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving (habitat) beschermen om de biodiversiteit te behouden.

Voor Nederland gaat het om ruim 160 gebieden. Alle Natura2000-gebieden liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Natura2000-gebieden zijn aangewezen middels een aanwijzingsbesluit. In het aanwijzingsbesluit staat welke doelen Nederland nastreeft voor een bepaald gebied, bijvoorbeeld welke planten en dieren bescherming verdienen. In het beheerplan staat beschreven welke maatregelen nodig zijn om de doelen te behalen.

Welke gebieden zijn beschermd?

Op de natuurbeschermingspagina van de website van het ministerie van Economische Zaken is een overzicht van de Natura2000-gebieden te vinden:

(<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/default.aspx?main=natura2000>).

Je kunt op de gebiedenpagina op deze website ook zien of een bepaald gebied op een andere manier beschermd is. Per gebied staat aangegeven wat de grenzen zijn, waarom een gebied beschermd is.

Het beheerplan

Voor elk aangewezen Natura2000-gebied heeft het bevoegd gezag, in de meeste gevallen de provincie en soms het Rijk een beheerplan vastgesteld. (Op het moment van schrijven is ruim de helft van de gebieden voorzien van een definitief beheerplan). Het beheerplan is opgesteld in overleg met eigenaren, gebruikers, andere belanghebbenden en betrokken overheden. Dit is een Europese eis. Beheerplannen hebben een looptijd van maximaal zes jaar. Daarna kan het plan worden verlengd of aangepast. In een beheerplan staan onder andere de maatregelen die ervoor moeten zorgen dat de instandhoudingsdoelen worden gerealiseerd. In het beheerplan staat ook welke activiteiten in en rond het gebied geen effect hebben op de soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Voor de activiteiten die in het beheerplan zijn beschreven is geen vergunning nodig op grond van de Wet Natuurbescherming. Met het beheerplan krijgen beheerders, gebruikers en belanghebbenden dus meer duidelijkheid over de vraag welke activiteiten in het Natura2000-gebied in geen geval zijn toegestaan zonder dat deze eerst getoetst zijn aan de Wet natuurbescherming (Habitattoets).

En Scouting?

Binnen Scouting willen wij kinderen en jongeren de mogelijkheid bieden zich spelenderwijs te ontwikkelen tot actieve, betrokken jonge mensen. We geven ze de ruimte om te groeien in hun zelfstandigheid door samen met anderen plezier te beleven aan gezonde, grensverleggende activiteiten. Buitenleven en natuur nemen een essentiële plaats in binnen het Scoutingprogramma. Scouts komen vanzelfsprekend veel in de natuur en leren de omgeving kennen.

Veel van de Natura2000 gebieden worden ook door scouts gebruikt. Soms omdat je clubhuis of kampeerterein in of aan de rand van het gebied ligt, en soms omdat je van de gebieden gebruik maakt voor je activiteiten. Daarom is het voor Scoutinggroepen en -regio's belangrijk te weten wat er in de plannen staat.

Scoutingactiviteiten zullen over het algemeen geen conflict met de natuurwaarden opleveren. Ondanks de uitzondering in de wet voor activiteiten die al langer plaatsvinden, blijft het belangrijk dat activiteiten in het beheerplan genoemd staan. Nieuwe activiteiten zijn meestal vergunningplichtig en het kan daardoor lastig zijn om de activiteiten in de toekomst te ondernemen. De invulling van beheerplannen zal per gebied verschillen. Recreatie op land en op het water zal in de plannen wel aandacht krijgen, maar het is de vraag om wat voor recreatie het dan gaat. Vragen die je je kunt stellen zijn”:

- Staat in het plan dat recreatie alleen mogelijk is op wegen en paden tussen zonsopgang en zonsondergang?
- Mag je in het gebied overnachten of wordt alle verblijfsrecreatie geweerd? En wordt Scoutingkamperen dan als verblijfsrecreatie gezien?
- Wordt in het beheerplan iets opgenomen over de recreatie op het water? Kun je in het gebied nog wel je zeilwedstrijden organiseren?

Nog niet vastgesteld?

Op de site van het ministerie van Economische zaken is ook te zien welke gebieden een vastgesteld beheerplan hebben en voor welke gebieden het proces nog loopt:

<https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=actualiteitbeheerplannen>

Voor de gebieden waarvan het beheerplan nog niet is vastgesteld is het daarom belangrijk met dit onderwerp aan de slag te gaan. Het is verstandig om als gezamenlijke Scoutinggroepen of als regio te onderzoeken welke gebieden door de scouts gebruikt worden.

Vervolgens kun je via de website nagaan of er al een beheerplan gemaakt wordt en wie daarvoor de contactpersoon is. Zijn je belangen heel groot, dan kun je proberen actief bij het maken van het plan betrokken te worden. In alle gevallen is het verstandig in een vroeg stadium te laten weten dat je het gebied gebruikt voor activiteiten en dat deze wat jullie betreft opgenomen moeten zijn in het beheerplan. Ook kun je andere partijen, die bij het opstellen van het plan betrokken zijn, zoals je gemeente of terreinbeherende instanties, benaderen en je standpunten meegeven.

Ook wettelijk gezien heb je het recht om mee te denken over het beheerplan. In de natuurbeschermingswet is opgenomen dat het bevoegd gezag er zorg voor draagt dat het beheerplan wordt opgesteld na overleg met eigenaren, beheerders, gebruikers en andere belanghebbenden en met besturen van waterschappen, gemeenten en provincies (art. 19a, leden 1 en 5, art 19b, leden 1 en 3). Het overleg moet tenminste tot doel hebben draagvlak te creëren. Het beheerplan wordt na het opstellen ook nog ter inzage gelegd, dus je kunt ook in een later stadium nog een zienswijze indienen.

Stappen:

- Kijk op de Natura2000 website en zoek welke Natura2000 gebieden in je omgeving liggen.
- Kijk op de website in welke fase de beheerplannen zitten. Moeten ze nog gemaakt worden, liggen ze ter inzage of zijn ze al vastgesteld.
- Onderzoek welke andere Scoutingpartners ook bij het gebied betrokken zijn en ga samenwerken. Je kunt misschien beter op regioniveau aan de slag.
- Ga na of je van de gebieden voor Scoutingactiviteiten gebruik maakt en wat dit gebruik is. Gaat het alleen maar om reguliere recreatie op wegen en paden, of organiseer je ook activiteiten na zonsondergang, buiten de paden etc.
- Neem, afhankelijk van de fase van planvorming contact op met de contactpersoon die op de website staat. Ook als een plan als is vastgesteld, is het belangrijk je wensen (en eventuele knelpunten) kenbaar te maken. Bij een herziening kan er mogelijk rekening mee gehouden worden.
- Je kunt gebruik maken van de folder ‘Scouting en natuur’ die te verkrijgen is bij de ScoutShop, en te downloaden is op www.scouting.nl
- Mogelijkheid tot inspraak gemist? Je hebt weer een kans hebt als het plan na zes jaar hernieuwd moet worden. Ook in dit proces kun je weer inspreken en betrokken worden, al zal het lastiger zijn om het plan aan te passen.

Nieuwe activiteiten

Wanneer jouw gebouw of terrein in of bij een Natura2000-gebied ligt en je wilt een grote verandering doen (verbouwen, grootschalig onderhoud), dan moet je een natuurtoets (laten) uitvoeren om aan te tonen dat jouw plannen geen nadelig effect hebben op de waarden waarvoor het Natura2000-gebied is aangewezen.

Soortbescherming

In de Wet natuurbescherming worden niet alleen gebieden beschermd. De wet geeft ook aan welke dier- en plantensoorten beschermd zijn. Er zijn een aantal regelingen:

1. Soorten van de Vogelrichtlijn. Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
2. Soorten van de Habitatrichtlijn. Dit zijn soorten die beschermd zijn in Natura2000-gebieden.
3. Soorten van de Wet natuurbescherming (voorheen: Flora- en Faunawet). Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.
4. Vrijgestelde soorten. Wanneer de Minister van Economische Zaken bevoegd gezag is zijn er een aantal soorten landelijk vrijgesteld bij specifieke activiteiten.
5. Jaarrond beschermde vogelnesten. Landelijk zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd.

Met name het punt 3 en punt 5 zijn voor veel Scoutinggebouwen van belang. Zo mag geen enkele vogel worden verstoord wanneer ze broeden en zijn nesten van sommige vogels (zoals alle roofvogels, maar ook Gierzwaluw en Huismus) het hele jaar door beschermd.

Ook enkele zoogdieren genieten een hoge beschermingsstatus, zoals alle vleermuizen, de Eekhoorn en de Das. Wanneer je deze soorten op je terrein hebt, moet je zeker weten dat ze bij een verbouwing of bij het kappen van bomen niet worden verstoord.

Exoten

Een exoot is een plant, dier of ander organisme dat van nature niet in Nederland voorkomt. Als een soort schadelijk is voor de inheemse flora en fauna noemen we ze invasieve exoten. Deze soorten zijn opgenomen in de verordening 'Invasieve Uitheemse soorten', ook wel de Unielijst genoemd. Deze soorten moeten juist actief bestreden worden. De lijst omvat onder meer enkele waterplanten, Reuzenbalsemien en Reuzenberenklauw. De Aziatische duizendknopen staan nog niet op deze lijst, maar worden wel verwacht. Al deze soorten moeten actief bestreden worden. Het is goed om te weten of deze soorten op jouw terrein aanwezig zijn en zo ja, om ze actief te bestrijden.

Gebruik bestrijdingsmiddelen

Per 1 november 2017 geldt een verbod op professioneel gebruik van bestrijdingsmiddelen buiten de landbouw (alle verharde en niet-verharde terreinen). Een aantal planten en insecten mogen nog gericht worden bestreden met behulp van een bestrijdingsmiddel wanneer dit noodzakelijk is voor de bescherming van de gezondheid van mens, dier of milieu. Het gaat om een beperkt aantal soorten waaronder alle Aziatische duizendknopen, Amerikaanse vogelkers, maar niet voor Reuzenberenklauw.

Meer informatie

Algemene informatie Natura2000	www.synbiosys.alterra.nl/natura2000
Folder Scouting en natuur	www.scoutshop.nl
Informatie Wet natuurbeheer	https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming
Aanvragen ontheffing	https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/routeplanner.aspx?subj=routeplanner
Unielijst	https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten
Bestrijding invasieve planten	https://www.dommel.nl/binaries/content/assets/dommel---website/plaagsoorten/werkinstructies_bestrijding_plaagsoorten.pdf